

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ РИС ХАРАКТЕРУ ЛЮДИНИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

1) Фразеологічна модель «прикметник + іменник» (прикметник стоїть перед, або після іменника).

Боже теля – „дуже спокійна, лагідна, але безвольна, інертна людина“

мокра курка – „безвольна, нерішуча, жалюгідна на вигляд людина“

базарна баба – „криклива, сварлива, груба людина“

хома невірний – „людина, що сумнівається, не вірить у що-небудь“

покірненьке телятко – „слухняний (про людей)“

довбня неотесана – „уживається як лайливий вислів на адресу нетямущої, нерозумної людини“

стальні (залізні) нерви - „тверда, сильна воля і твердий, сильний характер“

дурне сало без хліба – „нерозумна, обмежена, ні до чого не здатна людина“

божа пташка – „безтурботна людина“

ранній птах – „невитримана, нетерпляча людина, дії якої не завжди продумані“

синя панчоха - „суха, черства жінка, яка позбавлена жіночності, чарівності і цілком віддана науковим інтересам, книгам і т. ін.“

несита пелька – „жадібна людина“

битий жак (жук) – „бувала, з великим життєвим досвідом людина, яку важко перехитрити, обманути“

сива борода – „мудра, з великим життєвим досвідом людина“ **старий**

сич – „про старого, з багатим життєвим досвідом, часто відлюдкуватого чоловіка“

стара карга – „сварлива жінка“

потайний собака - потайна собака – „Підступна людина“

вільний птах - вільна птаха – „Людина, незалежна у своїх вчинках, поведінці“

старий лис - стара лисиця – „1. **жарт.** Бувала, досвідчена людина. 2. **зневажл.** Лукава, нещира, хитра і т. ін. людина“

підколотна гадюка (гадина) - підколотний гад - „Підступна, зловмисна людина“

собачий нюх – „хто-небудь має здатність легко схоплювати, підмічати, розуміти щось приховане, таємне“

коротка пам'ять – „хто-небудь має здатність дуже швидко забувати“

2) Фразеологічна модель «іменник + іменник у родовому відмінку».

макітра розуму – „хто-небудь розумний, розсудливий, кмітливий і т. ін.“

олух царя небесного – „дурень“

agneць Божий – „безвольна, покірлива, розумово обмежена людина“

хазяїн свого слова – „той, хто завжди здійснює те, що обіцяє“

лицар печального (сумного) образу – „наївна людина, пустий мрійник, що нагадує Дон-Кіхота“

3) Фразеологічна модель «іменник + іменник-ім'я».

лис Микита – «хитра, спритна людина»

Лис Микита – це вигаданий персонаж із однойменної казки Івана Франка.

баба Палажка – „язикатий, чванливий, пихатий“

4) Фразеологічна модель «іменник + прийменник + іменник».

голова на плечак (на в'язак) - „хто-небудь розумний, тямущий“

голова з вухами – “нерозторопна людина”

жуки у голові - „хтось не дуже розумний, недоумкуватий або неадекватно сприймає дійсність“

заєць (зайці) у голові – „хто-небудь легковажний, безтурботний або дурний, недоумкуватий“

душа (губа) не з лопуцька – „сміливий, принциповий“

душа з лопуцька – „несміливий, непринциповий“,

серце з воску – „у кого-небудь м'які, податливі вдача, характер“

серце з перцем – „хто-небудь з непокірним, норовистим, запальним характером“

ВОВК В ОВЕЧІЙ ШКУРІ - „лицемірна людина, яка під маскою доброзичливості приховує злі наміри“

ТІЮТЯ З ПОЛИВ'ЯНИМ НОСОМ – „нетямуща, безхарактерна людина“

5) Фразеологічна модель «сполучник + іменник + іменник».

НІ РИБА, НІ М'ЯСО – „безвольна, безхарактерна людина“